

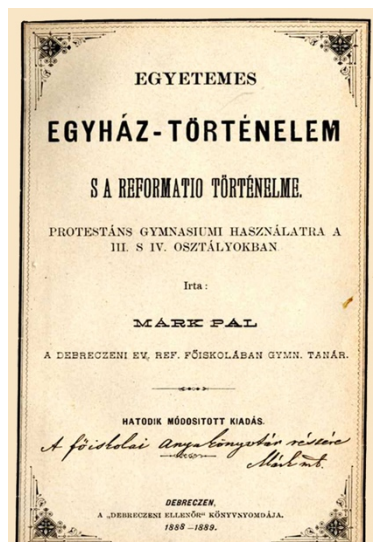
NYILAS MISI KOLLÉGIUMA II.

Móricz Zsigmond és Debrecen

Móricz Zsigmond 1890–94 között volt a Debreceni Református Kollégium Főgimnáziumának diákja. Az első évet betegség miatt meg kellett ismételnie (előbb az I. a, majd az I. b osztály tanulója volt). Kezdetben egy tanító családjánál lakott a Miklós utcán, majd 1892 szeptemberétől bennlakos (dárdás) diák lett. Ahogy regényében is megörökítette, a II. emelet 19. coetusában

Kollégiumi diákszoba lakói Móricz diákkorában.

Móricz debreceni egyháztörténeti tankönyve 1899-ben jelent meg debreceni szerzőtől.

lakott. Harmadéves gimnazistaként felolvasó volt egy vak öregúrnál, félévtől pedig nevelő lett egy diáktársánál, akikhez oda is költözött. Ennek nyomai is visszaköszönnek a regényben. A család Sárospatakra költözése miatt tanulmányait 1894 szeptemberében az ottani híres református kollégiumban folytatta, majd Kisújszálláson érettségizett. Móricz végig kiváló diák volt Debrecenben, sárospataki távozásának okát kizárólag családi okokban kereshetjük.

Érettségi után, 1899 őszén Móricz Zsigmond egy tanévre újra visszatért Debrecenbe, előbb egy félévre az ekkor még a Kollégium keretében működő teológiára, majd egy újabb félévre a jogra iratkozott be. Ez az év azért is fontos a Légy jó mindhalálíg megértése szempontjából, mert az író így nemcsak kisdíakként, hanem a felnőtt szemével is látta a Kollégium működését. Az épület és a diákélet számos részlete talán ekkor rögzülhetett emlékezetében.

A nagy prózaíró egész életére szóló benyomásokat szerzett a városban: „Nagyon szeretem Debrecent. Nincs itt senkim, semmim. És mégis az enyém az egész város. Kisdíák voltam itt: itt eszméltem az élet legelső csodáira, és ezt sohasem felejttem el.” Móricz neves íróként is gyakran visszatért diákévei színhelyére, s több írásában is megidézte a város életét. Ezek közül legjelentősebb a Légy jó mindhalálíg.

A Légy jó mindhalálíg keletkezése

A **Légy jó mindhalálíg** 1920 márciusa és decembere között jelent meg folytatásokban a Nyugat című folyóiratban, majd 1920 karácsonyára az Atheneum kiadásában könyvalakban is. Az író a Kollégium diákvilágának megjelenítésében elsősorban saját diákkori emlékeire támaszkodott, de e mellett másoktól is tudatosan gyűjtött anyagot regényéhez. Lánya, Móricz Virág visszaemlékezéséből tudjuk, hogy 1920 januárjában beszélgetésre hívta leányfalusi otthonába egykori diáktársait. **Csathó Kálmán** író így idézi föl e találkozás emlékét: „Egyszer **Medgyessy Ferenc**cel, a kitűnő szobrászsal együtt – (aki évfolyamtársunk volt Debrecenben, csak ő az A-osztályba járt a Kollégiumban, mi meg a B-be) – azért hívott meg, hogy debreceni diákéveink emlékeit segítsünk neki frissíteni, mert akkor gyűjtötte az adatokat Légy jó mindhalálíg című regényéhez.” De emlékeket kért a debreceni gimnáziumban frissen érettségiző **Szabó Lőrinc**től is. A költő később így vall minderről: „Elmeséltem, az érettségiző diákok az utolsó tízpercben hogyan szokták borral, csemegével földíszíteni, telekötözni a kapus órajelző kis harangját. – Írd csak le, amit mondtál – szölt rám. A tíz-tizenöt soros jegyzetet azonnál beillesztette a regényébe.” Gimesi a fentieket így meséli el a regényben Misinek: „Érettségikor... a nyolcadik osztály virágokkal meg mindennel felcifrázta a csengőt az osztályvizsgakor, még virslit is meg kolbászt, sonka lógott rajta, meg narancs... most is fel fogják díszíteni, mert ez szokás. Kollégiumi szokás.” (9. fejezet)

Szabó Lőrinc vallomása megerősíti, hogy Móricz Zsigmond a debreceni diákélet megjelenítésében tényszerű pontosságra törekedett. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy regénye életrajzi tényregény, hiszen cselekménye fő szálának, a reskontó történetének nincsen diákkori forrása.

Móricz gimnáziumi tanárai. Hátról balról a harmadik Tüdős János igazgató, elől jobbról a második Kovács János földrajztanár.